

College voor Toetsen en Examen

VAKINFORMATIE
STAATSEXAMEN 2027

VERSIE: 1 APRIL 2026

PROFIELWERKSTUK VMBO GL-TL

Inhoud

---

1. Inleidende opmerkingen	3
2. Profielwerkstuk	4
3. Mondeling examen, presentatie	5
4. Inzenden van een profielwerkstuk	5

BIJLAGE 1 VOORBLAD PROFIELWERKSTUK	6
BIJLAGE 2 VOORBEELD BRONNENLIJST BIJ HET PROFIELWERKSTUK	7
BIJLAGE 3 PRESENTATIE VAN HET PROFIELWERKSTUK	8
BIJLAGE 4 BEOORDELINGSFORMULIER PROFIELWERKSTUK	9

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examen (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Je gaat het staatsexamen vo doen. Dit informatieblad is bedoeld om je goed te kunnen voorbereiden op dit examen. Het examen bestaat uit verschillende onderdelen. Bij een aantal vakken moet je van tevoren iets maken en inleveren. Lees deze vakinformatie goed door en zorg dat je alles op tijd hebt geleerd en, zo nodig, gemaakt en ingeleverd.

**Veel succes
met je
examen!**

1. Inleidende opmerkingen

- Het profielwerkstuk kent alleen een mondeling college-examen.
- Dit college-examen duurt 25 minuten.
- Het eindoordeel kent de kwalificaties ‘goed’, ‘voldoende’ en ‘niet afgerond’.
- Je moet behalve een poster (zie 3.1), een papieren exemplaar van het profielwerkstuk voor eigen gebruik mee te brengen naar het examen.

2. Profielwerkstuk

2.1 ALGEMEEN

Als je een diploma vmbo tl-gl wilt verkrijgen moet je een profielwerkstuk inleveren, en je moet het presenteren. Het profielwerkstuk moet worden afgerond met een 'voldoende' of 'goed'. Het profielwerkstuk moet gaan over een onderwerp dat past bij jouw profiel.

2.2 SAMENSTELLING VAN HET PROFIELWERKSTUK

1. het profielwerkstuk moet gemaakt worden in de Nederlandse taal;
2. gebruik het [voorblad profielwerkstuk](#) van Bijlage 1;
3. inhoudsopgave en paginanummering;
4. inleiding met hoofdvraag en waarom het onderwerp gekozen is;
5. beantwoorden van hoofdvraag en deelvragen;
6. bronnenlijst.

Bijzonderheden:

1. De uitwerking van de deelvragen moet bestaan uit minimaal vijf pagina's tekst, exclusief de illustraties. De tekst moet getypt worden met lettertype Arial, lettergrootte 12 en met standaard regelafstand (1,15).
2. Bij je profielwerkstuk gebruik je bronnen om informatie te vinden. Kies verschillende bronnen, zoals boeken, kranten en websites. Let erop dat je bronnen betrouwbaar zijn. Controleer belangrijke informatie altijd bij een andere bron om te kijken of het klopt.
3. Het is belangrijk dat je de [bronnenlijst](#) zo volledig mogelijk invult, bijvoorbeeld:
  - bij soort bron: interview, enquête, boek, artikel of website;
  - bij een interview: de naam en het beroep/functie van de geïnterviewde;
  - bij een enquête: het aantal personen dat aan de enquête heeft deelgenomen;
  - bij een boek: de auteur, de titel, de uitgever en jaar van uitgave;
  - bij een artikel: de auteur, de titel van het artikel, de naam van de krant of het tijdschrift waaruit het artikel afkomstig is en de datum van publicatie.

2.3 PLAGIAAT

Het is de bedoeling dat het profielwerkstuk een product van jou is. Plagiaat is dus niet toegestaan. Plagiaat betekent dat je het werk of de ideeën van iemand anders kopieert en doet alsof het van jou is. Als de examinatoren denken dat er sprake is van plagiaat, kan dit gevolgen hebben voor je beoordeling.

Voorbeelden van plagiaat zijn een tekst van internet kopiëren en in je profielwerkstuk plakken of het werkstuk van een ander overschrijven.

Ook teksten die zijn gemaakt met AI (Artificiële Intelligentie) zoals ChatGPT mag je niet inleveren alsof je ze zelf hebt geschreven. Dit wordt ook gezien als plagiaat. Als je AI gebruikt, moet je dit altijd vermelden in je bronnenlijst en in een transparantieparagraaf.

Dus heb je AI gebruikt? Dan voeg je aan het einde van je profielwerkstuk een AI-transparantieparagraaf toe.

Hierin schrijf je kort:

- welke AI-tool(s) je hebt gebruikt,
- bij welk onderdeel van je profielwerkstuk je AI hebt gebruikt,
- hoe AI je heeft geholpen,
- hoe je hebt gecontroleerd of de informatie die AI genereert, klopt. Dit kan bijvoorbeeld door informatie te vergelijken met betrouwbare websites of boeken.

3. Mondeling examen, presentatie

3.1 PRESENTATIE

Tijdens het mondeling college-examen moet je ten overstaan van twee examinatoren van het profielwerkstuk een [posterpresentatie](#) geven.

Op de poster van minimaal A3-formaat (dubbel A4-formaat) wordt het volgende vermeld:

- de hoofdvraag;
- de deelvragen;
- de conclusie.

Gedurende minimaal vijf en maximaal tien minuten geef je met behulp van de poster een presentatie over het onderwerp van het profielwerkstuk. Daarna stellen de twee examinatoren vragen over het werkstuk en de presentatie. Maak bij je voorbereiding zo nodig gebruik van de informatie in [Bijlage 3](#) van deze vakinformatie.

Bij de staatsexamens is een presentatie met video-opnamen, audio-opnamen en/of het gebruik van een computer niet toegestaan.

Uitzondering:

Er is een uitzondering voor vso-kandidaten. Deze mogen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode (bijvoorbeeld in de vorm van een PowerPointpresentatie met maximaal 10 dia's. Er is geen minimum aantal dia's). De voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te kunnen faciliteren.

3.2 BEOORDELING

Het profielwerkstuk, de posterpresentatie en de beantwoording van vragen over het werkstuk worden in samenhang beoordeeld met de kwalificatie 'niet afgerond', 'voldoende' of 'goed'. Als je een diploma vmbo tl-gl wilt verkrijgen, MOET het profielwerkstuk met een 'voldoende' of 'goed' zijn afgerond.

Zie verder het [Beoordelingsformulier profielwerkstuk](#) in Bijlage 4.

4. Inzenden van een profielwerkstuk

Het profielwerkstuk moet op papier in tweevoud, op A4-formaat, vóór 1 april 2027 worden opgestuurd naar:

DUO Examen diensten vo
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Gebruik hierbij [het voorblad](#) in Bijlage 1.

Uitzondering:

De werkstukken van vso-kandidaten moeten op 1 april 2027 gereed zijn, maar hoeven niet te worden opgestuurd.

Aandachtspunten:

- in digitale vorm ingezonden werkstukken worden niet geaccepteerd.
- de poster moet niet opgestuurd worden. Deze neem je zelf mee naar het examen.
- je neemt ook voor eigen gebruik één papieren exemplaar van het profielwerkstuk mee naar het examen.

Binnen drie weken krijg je een ontvangstbevestiging. Als je na drie weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen, moet je contact opnemen met [Examendiensten](#).

Als je geen profielwerkstuk instuurt, krijg je schriftelijk bericht dat je voor het profielwerkstuk niet wordt opgeroepen voor het mondeling examen. Houd er rekening mee dat je zonder resultaat voor het profielwerkstuk geen diploma kunt halen.

Het profielwerkstuk wordt niet door Examendiensten beoordeeld, maar door de examinatoren voor en tijdens het examen.

BIJLAGE 1

VOORBLAD PROFIELWERKSTUK

Profielwerkstuk 2027
staatsexamens
(inzenden vóór 1 april 2027)
vmbo

TITEL VAN HET PROFIELWERKSTUK:

PROFIELVAK(KEN) WAAR DIT WERKSTUK BIJ PAST:

Checklist

- profielwerkstuk is gemaakt in de Nederlandse taal
- het voorblad is volledig ingevuld
- inhoudsopgave en paginanummering aanwezig
- inleiding met hoofdvraag en reden waarom het onderwerp gekozen is, is aanwezig
- hoofdvraag en deelvragen zijn beantwoord
- bronnen zijn juist vermeld

GEGEVENS KANDIDAAT:

VOORNAAM EN ACHTERNAAM:

EXAMEN DIENST (ED)-NUMMER:

BIJLAGE 2 VOORBEELD BRONNENLIJST BIJ HET PROFIELWERKSTUK

nummer	soort bron	overige gegevens
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		

BIJLAGE 3

PRESENTATIE VAN HET PROFIELWERKSTUK

Het profielwerkstuk moet mondeling gepresenteerd worden. Hieronder staan enkele richtlijnen en tips voor deze presentatie.

1. Doel van de presentatie

De mondelinge presentatie heeft als doel informatie te geven.

2. Voorbereiding

- bestudeer voor het examen je eigen profielwerkstuk nog eens goed, spreek het bijvoorbeeld door met een deskundige,
- oefen de presentatie van tevoren,
- de presentatie moet meer zijn dan het opzeggen van een uit het hoofd geleerd verhaal,
- probeer de examinatoren te interesseren in het onderwerp van het profielwerkstuk.

3. De structuur

Zorg ervoor dat de presentatie in een logische volgorde is opgebouwd, anders is je presentatie moeilijk te volgen. Een presentatie heeft als opbouw een inleiding, een middenstuk en een slot. Je kunt een opzet maken van wat je in elk onderdeel naar voren wilt brengen. Het middenstuk bestaat vaak uit meerdere (deel-)onderwerpen. Noteer voor jezelf per onderdeel wat je wilt vertellen.

Inleiding

De inleiding van de presentatie heeft de volgende functies:

- interesse wekken,
- het onderwerp introduceren,
- vertellen waarom je dit onderwerp gekozen hebt.

Middenstuk

In het middenstuk geef je alle informatie. Zorg ervoor dat je een goede opbouw hebt. Zet bij elkaar wat bij elkaar hoort. Zorg dat de (deel)onderwerpen die je genoemd hebt in je inleiding ook terugkomen in wat je vertelt. Zorg dat je de hoofdvraag en deelvragen duidelijk beantwoordt.

Slot

Het is belangrijk dat je de presentatie goed afrondt. Als je de presentatie afraffelt, komt het vertelde niet tot zijn recht. Een goed slot bevat een samenvatting of een herhaling van de hoofdvraag en je persoonlijke mening.

4. De poster

De poster is gelijk je houvast bij de presentatie. Zet op een groot vel papier (minimaal A3-formaat) de hoofdvraag, een deel van de verzamelde gegevens en de conclusie. Voeg eventueel afbeeldingen, grafieken of infographics toe.

5. De presentatie zelf

Bereid je presentatie goed voor en oefen een keer in het bijzijn van iemand. Bespreek daarna de volgende punten:

- Hangt de poster goed zichtbaar?
Hang de poster goed zichtbaar voor de examinatoren op en ga bij de poster staan. Als je aan een (volgende) vraag of deelvraag begint, wijs dan aan waar de vraag of deelvraag op de poster staat. Zo is de poster voor jezelf meteen een geheugensteun.
- Praat ik in een goed tempo?
Omdat je zelf je verhaal goed kent, heb je de neiging snel te praten. Probeer pauzes in te lassen. Dit zorgt voor rust voor jezelf en voor de examinatoren.
- Praat ik niet te eentonig?
Zorg voor intonatie, leg accenten op woorden. Dit zorgt voor levendigheid in je verhaal.
- Ben ik verstaanbaar?
Let erop dat je niet te zacht maar ook niet te hard praat, praat ook altijd vriendelijk.
- Is mijn taalgebruik passend?
Probeer je taalgebruik aan te passen aan het niveau van het examen dat je gaat afleggen. Gebruik, indien mogelijk, vaktaal.

6. Ten slotte

- zorg voor oogcontact,
- zorg voor een goede houding en wissel soms van houding,
- gebruik gebaren om dingen duidelijk te maken,
- het is niet erg als je de draad even kwijt bent, maak dan gebruik van de poster.

BIJLAGE 4

BEOORDELINGSFORMULIER PROFIELWERKSTUK

NAAM KANDIDAAT:

EXAMENDIENST (ED)-NUMMER:

DATUM:

TITEL PROFIELWERKSTUK:

PROFIELVAK(KEN):

Toelichting bij het Beoordelingsformulier:

- zowel werkstuk als presentatie wordt door middel van het beoordelingsformulier op de volgende bladzijde beoordeeld,
- de rubrics op het beoordelingsformulier geven het MAXIMAAL aantal te behalen punten weer,
- tussenliggende hele aantallen punten zijn toegestaan,
- dit beoordelingsformulier toevoegen aan het protocol,
- eendoordeel (goed, voldoende, niet afgerond) en korte samenvatting (linksonder) op het protocol vermelden.

Omzetting score profielwerkstuk in eendoordeel:

- minder dan 14 punten in totaal: niet afgerond
- 14 tot en met 20 punten: voldoende
- meer dan 20 punten: goed

Checklist

- profielwerkstuk is gemaakt in de Nederlandse taal
- voorblad profielwerkstuk is volledig ingevuld
- inhoudsopgave en paginanummering aanwezig
- inleiding met hoofdvraag en reden waarom het onderwerp gekozen is, is aanwezig
- hoofdvraag en deelvragen zijn beantwoord
- bronnen zijn juist vermeld

Beoordeling Profielwerkstuk

De rubrics op dit beoordelingsformulier geven het MAXIMAAL aantal te behalen punten weer, tussenliggende hele aantallen punten zijn toegestaan.

Tabel 1 rubrics voor de beoordeling van het profielwerkstuk

onderdeel	onvoldoende	voldoende	goed
verzorging werkstuk (zie checklist)	meerdere onderdelen ontbreken <i>0 punten</i>	werkstuk niet volledig <i>1 punt</i>	werkstuk volledig op opbouw en verzorgd <i>2 punten</i>
gebruik bronnen	geen bronnen vermeld <i>0 punten</i>	bronnen vermeld, maar onvolledig of weinig gevarieerd <i>1 punt</i>	bronnen volledig vermeld, gevarieerd en meestal betrouwbaar <i>2 punten</i>
poster/ppt	geen poster of geen duidelijke structuur <i>0 punten</i>	hoofdvraag, deelvragen en conclusie aanwezig <i>1 punt</i>	volledig, duidelijk en goed verzorgd geheel <i>2 punten</i>
structuur presentatie	onsamenhangend: geen introductie of afsluiting <i>0 punten</i>	structuur lastig te volgen <i>1 punt</i>	introductie, middenstuk en slot zijn goed te onderscheiden <i>2 punten</i>
beantwoording hoofd- en deelvragen	onvoldoende beantwoording hoofd- en deelvragen <i>0 punten</i>	voldoende beantwoording hoofdvraag <i>3 punten</i>	duidelijke beantwoording van hoofdvraag met betrekking tot de deelvragen <i>5 punten</i>
wijze van presenteren	moeilijk te verstaan, leest veel voor, kijkt niet in richting van examinatoren <i>0 punten</i>	wijze van presenteren is voldoende; hoofdzakelijk uit het hoofd <i>3 punten</i>	duidelijk, plezierig om naar te luisteren <i>6 punten</i>
vragen naar aanleiding van de presentatie	vragen worden niet of nauwelijks beantwoord; onvoldoende beheersing onderwerp. Reflecteert desgevraagd niet of nauwelijks op gemaakte keuzes. <i>0 punten</i>	vragen worden oppervlakkig beantwoord; voldoende beheersing van het onderwerp. Reflecteert desgevraagd voldoende op gemaakte keuzes en alternatieven. <i>4 punten</i>	vragen worden adequaat beantwoord, kandidaat beheerst het onderwerp. Reflecteert desgevraagd helder op gemaakte keuzes en alternatieven. <i>8 punten</i>

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

cvte.nl

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Toetsen primair onderwijs: doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen. Vergelijkbaarheid van doorstroomtoetsresultaten en kwaliteitsbewaking van doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen.
[Cvtetoetsenpo.nl](https://cvtetoetsenpo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs.
Examenblad.nl

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen.
Staatsexamensvo.nl

 Centrale examens middelbaar beroeps-onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma.
Examenbladmbo.nl

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding.
Staatsexamensntz.nl